

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

§. 3. Quænam restitutiones ob hujus præcepti transgressionem facienda sint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

obscena proferunt, aut ab aliis prolata libenter audiunt: qui Comædiis, aut aliis spectaculis, vel saltationibus & choreis delectantur, in quibus advertunt se graves adversus castitatem tentationes experiri, iisque ut plurimum succumbere: qui notabiliter in cibo vel potu excedunt, unde in ipsis motus impudici & aliquando pollutiones oriri solent, quibus fere semper consensum præbent.

Qui vestitu, aut gestu aliquo immodesto, vel aspectu aliis huius peccati occasionem præbent: qui se vel alias personas impudice aspiciunt: qui osculis aut tactibus libidinosus delectantur: qui voluntate sola, aut etiam actu ipso committunt peccatum fornicationis, stupri, adulterii, sacrilegii, incestus, aut raptus; qui in peccatum molliæ delibere incidunt, pollutionibus delibere delectantur; aut eas sibi tactibus impudicis vel aliis modis procurare conantur: qui in infandum Sodomæ aut bestialitatis crimen perpetrant, aut aliis illicitis aut infamibus concubendi modis se polluunt.

III.

Quanam restitutiones ob huius præcepti transgressionem faciendæ sint.

DVOBUS præsertim casibus obligatio restitutionis alicuius faciendæ huius præcepti transgressoribus incumbere potest, nimirum ratione stupri, vel adulterii.

Quod ad stuprum spectat, certum est in primis illum, qui virginem aliquam conjugii promissione decepit, & sub ejusmodi spe corporis illius usuram impetravit, ad eam in matrimonium ducendam obligari, etiamsi fictè tantum & dolosè promiserit. Ita Nav. Sot. Adrian. & alii apud Less lib. 2. c. 10. dub. 3. si tamen esset conditionis valde inæqualis, aut si promissionem implere non posset, pura quia est cõiugatus; aut si ex illius promissionis impletione grave aliquod scandalum timeatur; tunc promissioni satisfacere censetur, si sufficientè illi, pro ratione cõditionis, &

status, dotem tribuat; ut docet Nau, cap. 16. nu. 18. & post illum Tol. lib. 5. cap. 17.

Certum est etiam illum qui violentia, aut imperiis precibus, aut falsis & dolois persuasionibus virginem a stuprum induxit, teneri illam vel convenientur dotare, ut habetur ex cap. *si seduxerit*, de adulterijs. Quod si vii nulla vi aut promissione, nullis item importunis precibus, aut dolois persuasionibus ad peccatum in iudicia, sed ipsa sponte, & libere in illud contempsit; nulla restitutionis faciendæ obligatio incumbit, ut docet Nau. sup. dub. 2. & alij; quia iuxta regulam 28 iuris in 6, *Scienti ex consensu non fit iniuria*; legesque Canonice (ut obicitur Nau. ibid.) non obligant ad restitutionem nisi eum qui aut violentiam aut bolum seu deceptionem ad stuprum perpetrandum adhibuit: quod etiam similiter dicendum existimat idem Nau. virgo per stuprum deflorata æquè commodè & convenienter nupsit, ac si minime peccasset; quia stuprum illius nemini innotuit; tunc enim quamvis ille qui eam ad peccandum induxit, gravem & rigidam pœnitentiam coram Deo subire teneatur, ad nullam tamen restitutionem illi faciendam tenebitur; quia scilicet nullum damnum passa est. quod pecunia restituari Possit.

Quod spectat ad adulterium si mulier coniugata filium ex adulterio suscepit, tenetur omnibus modis quibus potest, citra famæ dispendium aut vitæ periculum, procurare ne legitimi hæredes ratione huius illegitimæ prolis aliquid detrimenti patiantur. unde si habet bona aliqua præter dotem sibi propria, quæ possit quibus velit tribuere, tenetur ex illis tantum legitimis hæredibus applicare, quantum satis erit ad compensationem damni per stuprum illati aut inferendi. Ita Caiet. opusc. 31. resp. 19. Nau. cap. 16. num. 47. Tol. lib. 5. cap. 11. Less. lib. 2. cap. 11. dub. 7. & alii communiter.

Quod si mulier nulla eiusmodi bona possideat, negatullo alio modo damnum illud compensare possit, quarunt Theologi, an teneatur etiam cum periculo vitæ, vel dispendio famæ crimen suum marito, vel filio suo restituere.

spurio prodere, Resp. ex communi Doctorum sententia (ut videre est apud Less. & Tol. supra) nō teneri cum periculo vitæ: quamvis autem aliqui existiment ad id obligari cum honoris & famæ dispendio, probabilis tamen & tuta in praxi est sententia Scoti, Innocentij; Panorm. Caiet. Nau. & aliorum; quos refert, & quibus subscribit Less. supra dub. 7. qui negant mulierem cum notabili famæ honorisq; dispendio ad crimen suum marito vel filio spurio revelandum obligari, quorum ratio est, quod fama cum sit bonum superioris ordinis, nō videatur in tali casu esse necessariō exponenda pro alio bono inferioris ordinis; præsertim cum illius dictis neque maritus neque spurius filium credere teneantur: *Alleganti enim suam turpitudinem (iuxta regulam iuris) nulla debetur fides*: Proindeque ex illa peccati sui declaratione nihil aliud sequeretur, nisi scandalum in familia & discordia inter filios: unde etiam cap. *Officii*, de pœnit & remiss. nihil aliud præscribitur respectu mulieris, quæ filium supposuerat, nec suppositionem illam marito revelare volebat, sicut nec alterius quæ prolem ex adulterio susceperat, nisi ut comperens satis factio per discretum sacerdotem utrique iniungatur; unde iuxta illum canonem prudentis erit confessarij eiusmodi mulieri præter alia opera satisfactoria præcipere, ut solitas expensas quantum poterit habitacione status valetudinis &c. imminuat, & maiori sedulitate domesticam administret; & si quid lucris proprio labore captare possit, illud in compensationem filio aut hæredum applicet; & alia similia præstet, quibus si non totum damnum, saltem illius partem aliquam compensare conetur.

Quæres utrum ipse adulter ad restitutionem aliquam faciendam obligetur. Resp. si moraliter ei certum sit filium, qui ex muliere cum qua peccavit natus est, suum esse, obligari illum ad compensationem damnorum, quæ legitimo marito aut eius hæredibus obvenire possunt; si vero ratione alimentorum quæ illi præstantur, sive ratione hereditatis, quam cum aliis legitimis filiis tanquam unus

ex illis aditurus est. Et hæc est communis sententia Doctorum, paucis exceptis, quorum opinionem ut minus probabilem & tutam merito rejicit Lessius supra dub. 6.

SECTIO VII.

Explicatur septimum Decalogi præceptum.

Non furaberis.

CUM hoc septimo præcepto (ut observat Catech. Rom. Part. 3. c. 8. Deus in tutelam veluti suam bona nostra exteriora susceperit; ita ut nullus ea iniuste surripere aut in vitis nobis detinere possit, quin iniuria illa in ipsum etiam Deum refundatur, ac obedientia illi debita violatur: hinc pater quanti facienda sit huius præcepti observatio, & quo studio illius obligationes omnes perlegendæ sint, præsertim cum innumeris prope modis in illud peccetur. Ut igitur majori cum luce in illius explicatione procedamus, ipsius juris ac iustitiæ principia breviter consideranda nobis sunt, ut ex illis postea rationes omnes, quibus erga proximi bona obstringimur, enucleatius cognoscamus.

§. I.

Quid Iuris, quid iustitiæ nomine intelligendum sit.

NOMEN Iuris (ut illius varias & multiplices acceptiones omittamus) in duplici præsertim significatione sumi solet. Primò pro lege tam naturali quàm positiva, sive divina sive humana. quo sensu dicimus e. g. patribus honorem deferre, esse de iure naturali; Sacramenti Baptismi recipere, esse de iure divino positivo; eo etiam